

Antikroppar mot Alzheimer

Det svenska bioteknikföretaget BioArctic har i samarbete med japanska Eisai startat kliniska studier med en antikropp på 80 Alzheimer-patienter.

➔ – Starten av studien är ett stort steg framåt för båda företagen och vi hoppas att antikroppen kommer att stoppa sjukdomsprogression, säger Pär Gellerfors, vd för BioArctic Neuroscience.

Idén med så kallad immunoterapi har funnits länge och sedan slutet på 90-talet är det känt att man kan behandla Alzheimer med hjälp av vaccin i djurmodeller. Företaget BioArctic valde sedan att inrikta sig på förstadiet till amyloid-placken som är orsaken till sjukdomen (se faktaruta). Denna strategi baserades på upptäckter av Lars Lannfelt, professor i geriatrik vid Uppsala universitet, som kunde visa att det är främst proto-fibrillerna, som är förstadiet till placken, som är skadliga.

Antikroppen BAN2401 som nu testas på patienter har visat sig helt kunna stoppa sjukdomen i möss.

Lars Lannfelt

– Det vore ett stort framsteg att få ett läkemedel som angriper själva grundorsaken och inte bara ger lindring av symptomen, säger Lars Lannfelt i ett pressmeddelande.

Behandlingen av sjukdomen

skulle vara mest effektiv innan själva placken har bildats.

– Men dagens sjukvård bygger på att man söker vård först när man har utvecklat symptom. Inte sällan är det anhöriga som söker hjälp eftersom de har lagt märke till en beteendeförändring, säger Pär Gellerfors.

Därför är ett av företagets nästa mål att identifiera biomarkörer för sjukdomen för att enkelt kunna testa i ett tidigt stadium om en risk för sjukdomen finns.

– Det bästa vore någon enkel typ av blodtest, ungefär på samma sätt som mätning av PSA-värde för att tidigt upptäcka prostatacancer, säger Pär Gellerfors.

Pär Gellerfors

Antikropparna ges till patienterna en gång i månaden intravenöst. På sikt ska medicinen utvecklas på sådant sätt att den kan ges subkutant av en sjuksköterska eller en anhörig i hemmet. Hur mycket behandlingen med antikroppar skulle kosta är svårt att säga i nuläget, menar Pär Gellerfors. I dessa sammanhang är det också viktigt att komma ihåg att Alzheimer är en långvarig sjukdom som ofta pågår över en period av tio till femton år

med mycket intensiv vård i slutskedet. Vård av Alzheimerpatienter i Sverige kostar varje år 30 miljarder kronor.

– Med hjälp av behandlingen är det förhoppningsvis möjligt att förskjuta eller till och med stoppa sjukdomen. I längden blir det en vinst för hälsoekonomin, säger Pär Gellerfors. NATALIE VON DER LEHR

Alzheimers sjukdom

- Neurodegenerativ sjukdom med smygande debut
- Leder till en fortlöpande förlust av minne och kognition
- Leder till för tidig död

Orsaken till sjukdomen är onormala proteinlagringar i hjärnan, så kallade amyloida plack. Placken består av långa proteintrådar, fibriller. Tidigare forskning har visat att det är främst förstadiet till fibrillerna, de så kallade proto-fibrillerna, som är skadliga.

Antikroppen BAN2401 angriper proto-fibrillerna genom att binda till dess struktur, och rekrytera dit mikroglia som finns i hjärnan och som kan bryta ner proto-fibrillerna. Mikroglia är nervsystemets egna makrofager, ätareceller, som ingår i immunförsvaret.